TERÉNNÍ PRŮZKUM: SHRNUTÍ
Duben 2025

Shrnutí a klíčové nálezy z terénního průzkumu úniků emisí metanu na jižní Moravě

10. - 14. března uskutečnilo Centrum pro dopravu a energetiku (CDE) ve spolupráci s výzkumnou organizací Clean Air Task Force (CATF) terénní průzkum úniků emisí metanu z plynové a ropné infrastruktury na jižní Moravě. Za CDE se ho zúčastnila expertka na dekarbonizaci a emise metanu Veronika Murzynová spolu s Alešem Jeníkem, za CATF pak termograf a odborník na emise Théophile Humann-Guilleminot. Pomocí speciální termografické kamery detekovali unikání škodlivých emisí na 17 z celkem 26 navštívených lokací. Průzkum prováděli odborníci*ice už potřetí, ty předchozí proběhly v letech 2024 a 2021.

Jižní Morava, konkrétně Jihomoravský kraj a kraj Vysočina, jsou oblastmi těžby a skladování fosilních paliv. Prochází tudy hlavní tranzitní plynovod i ropovod Družba a nachází se zde také obrovské podzemní zásobníky plynu. Ačkoli byla loni přijata celoevropská legislativa, která v členských státech zakazuje rutinní odvětrávání a spalování metanu z ropné a plynové infrastruktury, v Česku se situace nijak nelepší. Metan je přitom zodpovědný za téměř třetinu dosavadního oteplení planety a zároveň způsobuje vznik přízemního ozonu, který je zdraví škodlivý. **Přibližně 60 % globálních emisí metanu je způsobeno lidskou činností. Více než polovině z nich je možné zabránit za pomocí již existujících technologií**, včasné detekce úniků plynu a jejich oprav, či zákazu rutinního odvětrávání a spalování fosilního plynu.

Evropskou metanovou legislativu ale zatím nemá kdo vymáhat a v Česku za tyto přestupky dosud nejsou stanoveny postihy.

Odvětví energetiky je odpovědné za 40 % lidmi způsobených emisí metanu. Ten se uvolňuje do ovzduší nejen při těžbě ropy a fosilního plynu, ale i běžným rutinním odvětráváním a flérováním, tedy spalováním přebytečného plynu, v celém dodavatelském řetězci.

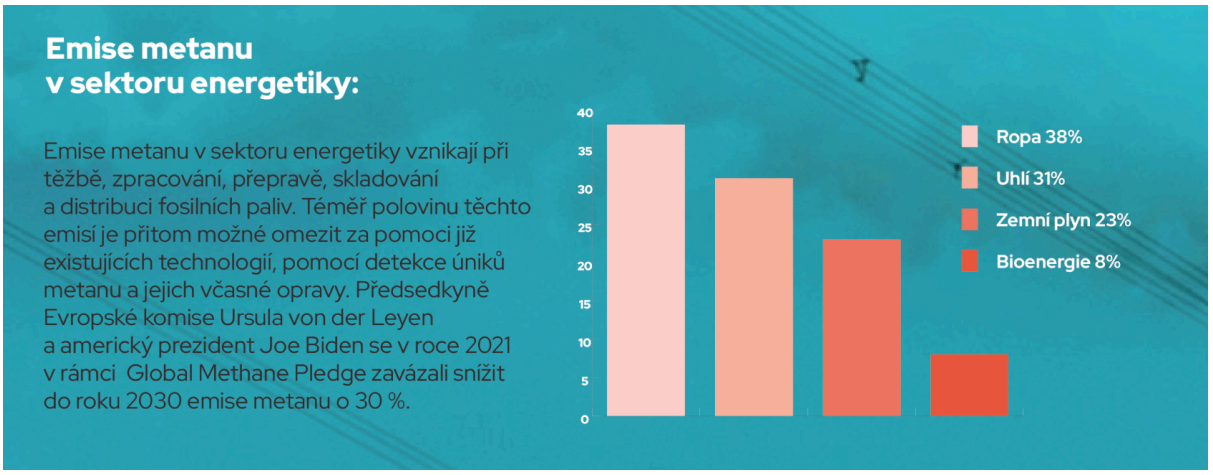

Odborníci*ice navštívili celkem **26 lokalit** zařízení pro těžbu, skladování a přepravu fosilních paliv vlastněných nebo provozovaných společnostmi **MND, MGS, NET4GAS, SPP Storage a LAMA Energy Group. Emise metanu,** včetně úniků a odvětrávání, zachytili pomocí speciální termografické kamery **na 17 z nich.**

Klíčová zjištění

1. Velká nadzemní sběrná střediska ropy (SNS) v Dambořicích a Uhřicích nepřetržitě odvětrávala metan z velkých skladovacích nádrží na ropu. Obě tato zařízení provozuje společnost Moravské naftové doly (MND).

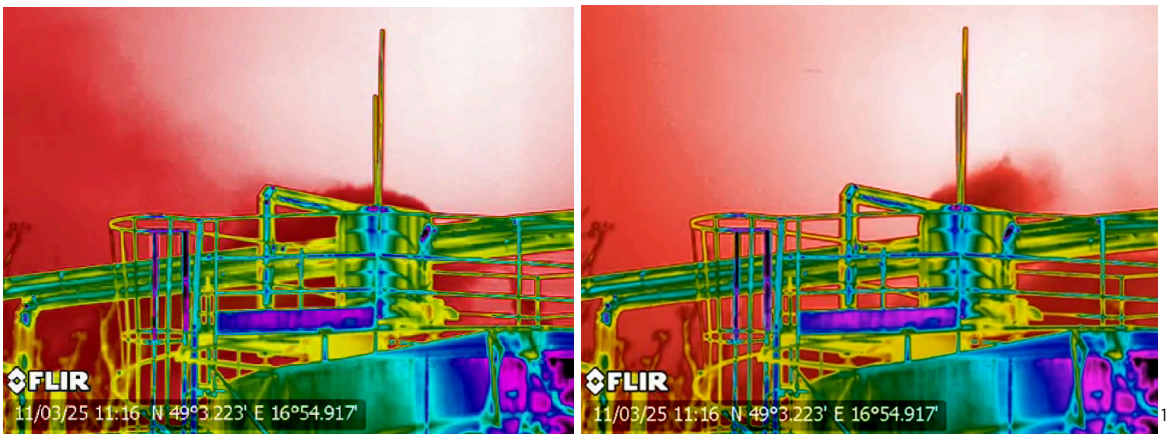

2. U podzemního zásobníku plynu v Dambořicích, patřícímu Moravia Gas Storage (MGS), detekovali odborníci již potřetí (také v letech 2024 a 2021) velké množství plynu vypouštěné z nezapálené fléry a rutinní odvětrávání z dalších dvou ventilačních průduchů.

3. Emise velkého množství VOC (těkavých organických látek) unikaly z nádrže podzemního zásobníku plynu společnosti MGS v Uhřicích, nedaleko obydlených oblastí.

[1] Všechny fotografie pořídil certifikovaný termograf Théophile Humann-Guilleminot speciální kamerou FLIR GF320, určenou k identifikaci emisí, úniků a událostí, k nimž dochází při běžném provozu těžby ropy a zemního plynu nebo v důsledku vadného zařízení, nehod a úmyslných úniků ze strany provozovatelů.

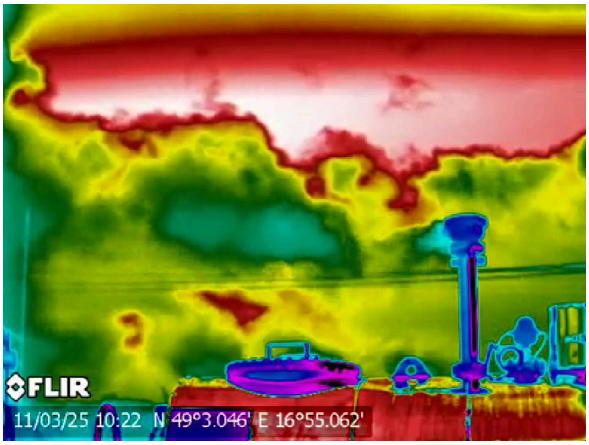

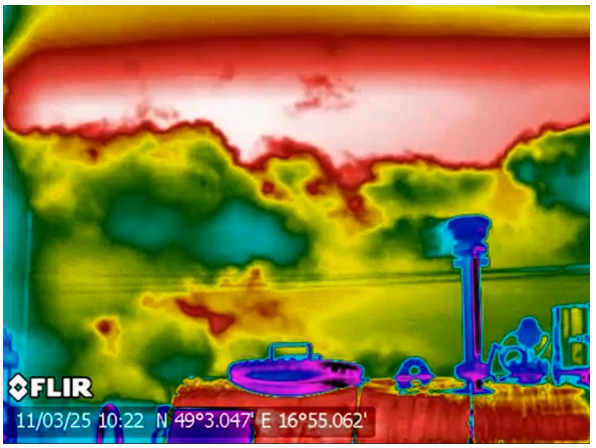

4. U podzemního zásobníku plynu společnosti SPP Storage v Dolních Bojanovicích navštívili experti celkem 8 zařízení a emise zjistili na 4 z nich.

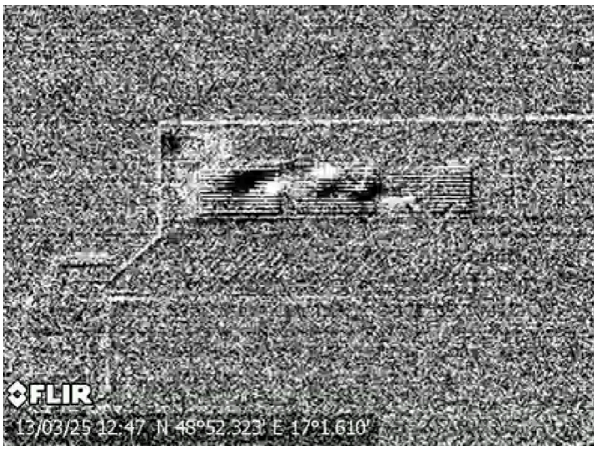

5. Už druhý rok v řadě unikal metan ze dvou sledovaných zařízení vrtu společnosti Lama Energy Group.[2]

6. Na ropném poli ve Ždánicích (MND) byly emise detekovány na 3 ze 7 navštívených ropných vrtů.

[2] Kvůli špatné viditelnosti mají záznamy z těchto zařízení nízkou kvalitu, na vyžádání je ale rádi poskytneme.

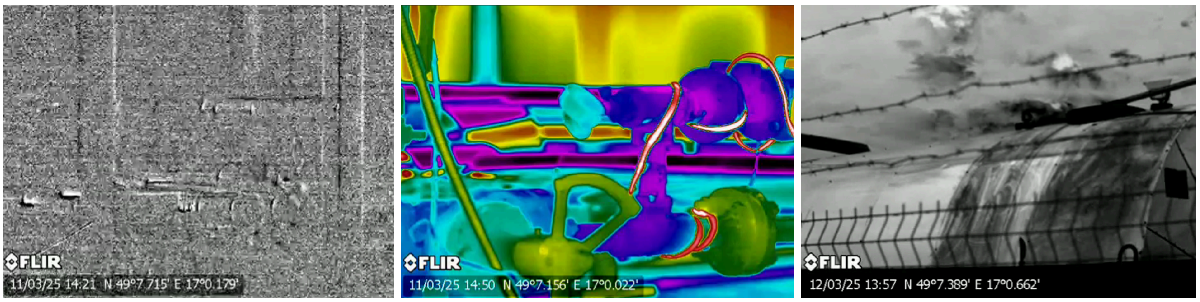

7. Na ropném poli v Borkovanech (MND) byly detekovány emise těkavých organických látek (VOC) na 2 ze 3 navštívených ropných vrtů.

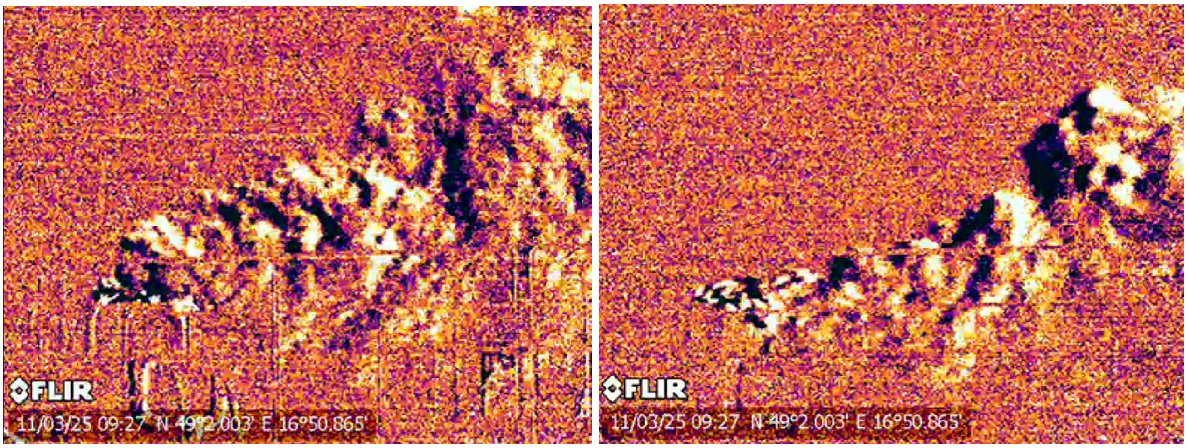

8. Na regulační stanici ve Velkých Němčicích společnosti GasNet byl odvětráván plyn z potrubí.

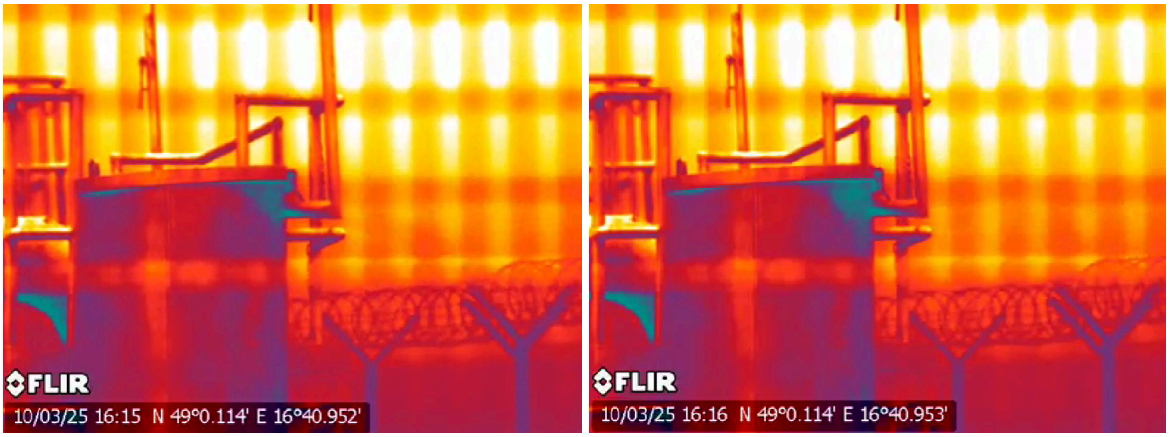

9. U kompresní stanice v Kralicích nad Vltavou společnosti Net4Gas zaznamenali odborníci emise ze všech odvětrávacích komínů napojených na kompresory, ačkoliv kompresory v době návštěvy nebyly aktivní.

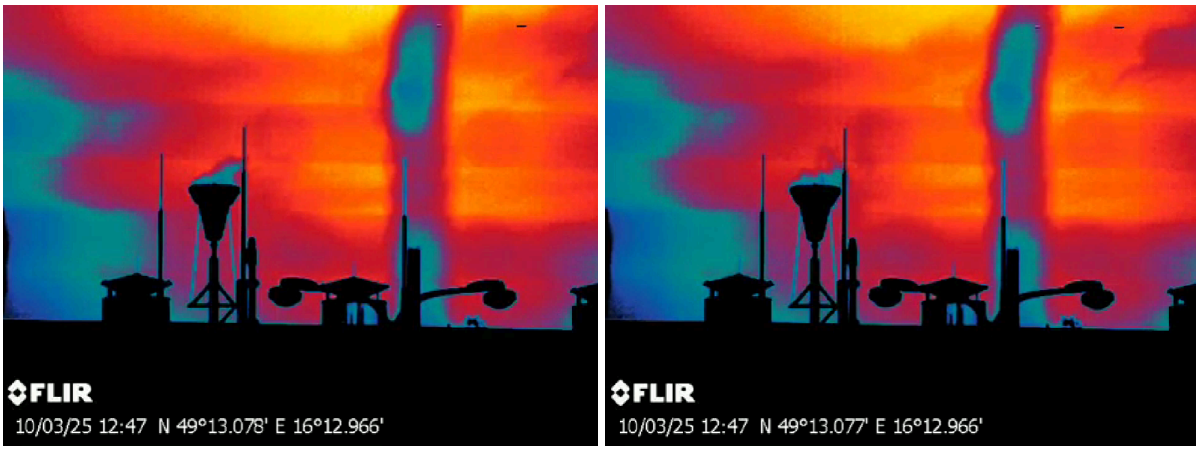

Clean Air Task Force (CATF) je globální nevládní výzkumná organizace zaměřená na životní prostředí. Usiluje o legislativní změny umožňující kontrolu emisí skleníkových plynů a prosazuje inovativní technologie, které mohou emise eliminovat.

Centrum pro dopravu a energetiku: Již více než dvacet let přinášíme expertní pohled na energetickou transformaci ohleduplnou k lidem i klimatu. Prosazujeme ambiciózní a spravedlivou klimatickou politiku. Monitorujeme využívání veřejných financí. Spolupracujeme s veřejnou správou, byznysem i akademickou sférou. Usilujeme o klimaticky neutrální svět.

www.cde-org.cz
Duben 2025